

MKB Barometer 2023

Uitkomsten mkb Nederland, *Bouw*

Inhoud

1. Inleiding en methodologie
2. Samenvatting van de resultaten
3. Resultaten per onderwerp:
  - A. Financiële vooruitzichten en bedrijfsdoelen
  - B. Data, digitalisering en software
  - C. Boekhouding
  - D. Verantwoord ondernemen
  - E. Human Resources
4. Contact

1. Inleiding en methodologie

Over het MKB Barometer onderzoek

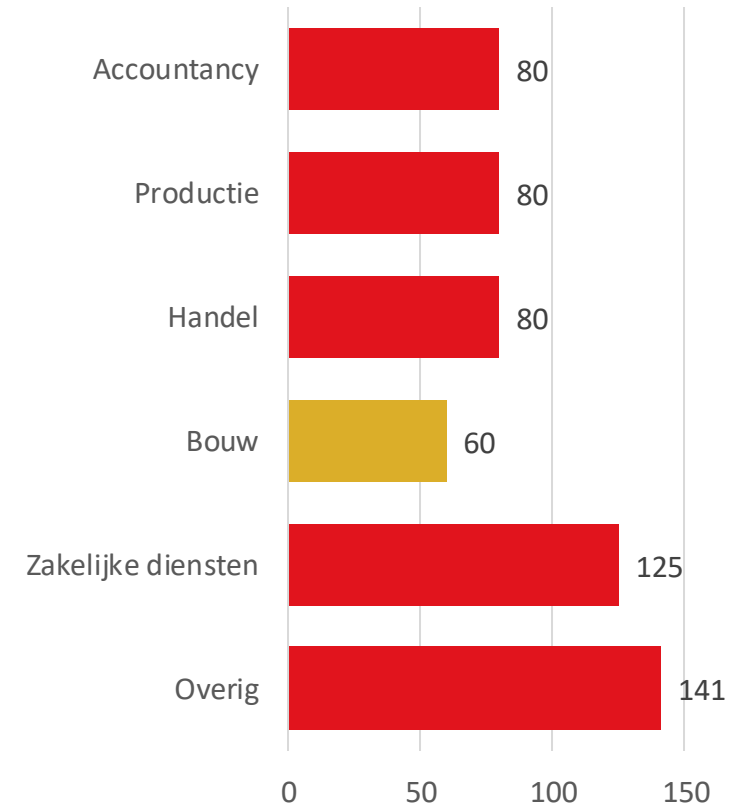
Met het MKB Barometer onderzoek houdt Exact vinger aan de pols bij het midden en kleinbedrijf (mkb). De MKB Barometer is een onderzoek naar zakelijke uitdagingen van het mkb, onder meer op het gebied van financiën, de rol van nieuwe technologieën, verantwoord ondernemen en human resources. Het is een terugkerend tweejaarlijkse onderzoek dat alweer voor de zevende keer is uitgevoerd in Nederland en België. Het onderzoek richt zich zowel op het mkb als geheel, als specifiek op enkele sectoren.

Methodologie

Onafhankelijk ICT-onderzoeksbureau [Pb7 Research](#) heeft in het begin van 2023 een willekeurige web-gebaseerde panel survey uitgevoerd onder van 1093 bedrijven in Nederland en België met 5 tot 250 werknemers. Desteekproef is zodanig ingericht dat er voldoende interviews binnen een beperkt aantal sectoren werden uitgevoerd om over die sectoren goed onderbouwde uitspraken te kunnen doen. Door de dataset te wegen, zijn de uitkomsten representatief gemaakt voor het gehele Nederlandse mkb (5 tot 250 werknemers). In Nederland zijn in totaal 566 interviews uitgevoerd, waaronder 60 bouwbedrijven.

In deze samenvatting van de belangrijkste bevindingen vindt u de analyse en conclusies van Pb7 Research met betrekking tot de Nederlandse bouwbedrijven in het mkb. De analyse betreft de interpretatie en visie van Pb7 Research. De opdrachtgever van het onderzoek is het niet per definitie eens met de gepresenteerde analyse.

Steekproef Nederland
(N=566)

2. Samenvatting van de resultaten

Samenvatting MKB Barometer 2023, Bouw

In 2023 liet Exact voor de zevende keer het MKB Barometer onderzoek uitvoeren. Dit onderzoek, dat werd gehouden onder 566 Nederlandse mkb-bedrijven in het eerste kwartaal van 2023, waarvan 60 uit de bouwsector, laat zien dat bouwbedrijven voor veel uitdagingen staan. Het zijn dan ook economisch onzekere tijden. In de keten zien we nog altijd een tekort aan materialen en hoge prijzen. De inflatie is door de geopolitieke situatie ongekend hoog en er is in de bouw structureel een groot tekort aan personeel.

Omzet- en winstverwachtingen en uitdagingen

Ondernemers in de bouwsector zijn gematigd over hun omzet- en winstverwachting voor 2023. De inflatie is daar een belangrijke oorzaak van. Veel bouwbedrijven zien dat het een negatieve impact heeft op hun winstmarge en omzet. Veel bedrijven kunnen de duurdere bouwmaterialen niet zo maar doorberekenen aan hun klanten. De belangrijkste sectorspecifieke zakelijke uitdaging voor 2023 is dan ook de hoge materiaalkosten. Het gebrek aan personeel volgt op de voet. Het is dan ook niet vreemd dat bouwbedrijven aangeven dat ze steeds minder projecten op tijd en binnen budget weten op te leveren. Bouwbedrijven zetten daarom sterk in op het werven van nieuwe medewerkers om zo hun bedrijfsdoelen te realiseren. Maar ook digitalisering speelt een belangrijke rol, zowel in de omgang met de klant als om processen te automatiseren.

Digitalisering

De almaar stijgende kosten en krappe arbeidsmarkt vergroten de noodzaak om efficiënt te werken. Digitalisering en automatisering kunnen daarbij helpen. Uit het MKB Barometer onderzoek blijkt dat bouwbedrijven daarom inderdaad vooral naar digitalisering kijken om processen te automatiseren. Ook willen ze graag meer sturen op

=exact

data, maar beschikken ze daarvoor nog niet over de juiste tools.

Boekhoudkundige uitdagingen

Kijken we specifiek naar boekhoudkundige uitdagingen, dan zien we dat bouwbedrijven vooral klanten op tijd willen laten betalen en dat ze moeite hebben om alle veranderende regelgeving bij te houden. De accountant kan daar ook een rol in spelen. Bouwbedrijven verwachten steeds meer waarde van de accountant. Door online samen te werken beschikken beide partijen over betere data, waardoor beter advies kan worden geleverd en beter en sneller gestuurd kan worden.

Verantwoord ondernemen en Human Resources

Voor het eerst vroegen we respondenten van het MKB Barometer onderzoek naar hun mening over verantwoord ondernemen. Een hot topic zo blijkt, want voor 62% van de mkb'ers in de bouwsector is verantwoord ondernemen een belangrijke bedrijfsdoelstelling. Voor bouwbedrijven geldt dat ze vooral naar duurzaamheid kijken, van de eigen organisatie. Op het gebied van diversiteit en inclusie wordt actief beleid gevoerd door niet meer dan 15% van de bouwers. Ook in het licht van de moeite die ze hebben om vacatures te vullen, valt daar nog wel wat te winnen.

Op het gebied van HR hebben bouwbedrijven vooral veel moeite met het vervullen van vacatures, waardoor ook het opvangen van verlof- en verzuim extra lastig is. Het introduceren van selfservice in de verlof en verzuimadministratie kan een bijdrage leveren. Verder zien we dat 32% van de bouwbedrijven blijft investeren in digitale middelen om efficiënt en veilig vanuit huis te kunnen werken.

3A. Uitkomsten:

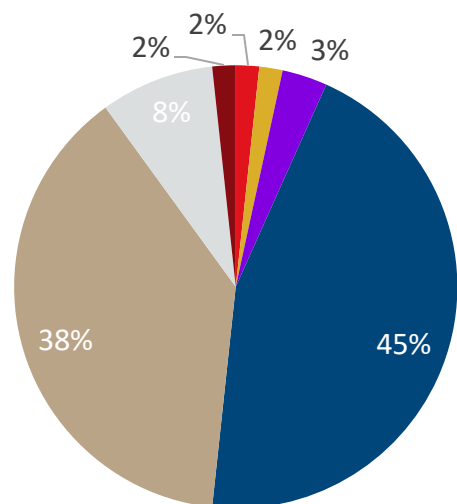
Financiële vooruitzichten en bedrijfsdoelen

Omzet- en winstverwachtingen

Nederlandse mkb-bedrijven staan in 2023 voor vele uitdagingen. Hoewel de Covid-19-pandemie officieel voorbij is, zijn de economische gevolgen ervan nog altijd merkbaar: materiaal schaarste en lange levertijden zijn nog steeds aan de orde van de dag. Bovendien drijft de geopolitieke situatie de prijzen op en blijkt de krapte op de arbeidsmarkt een structurele uitdaging. Dat deze uitdagingen bouwbedrijven bezighouden, zien we terug in de resultaten van het Exact MKB Barometer onderzoek.

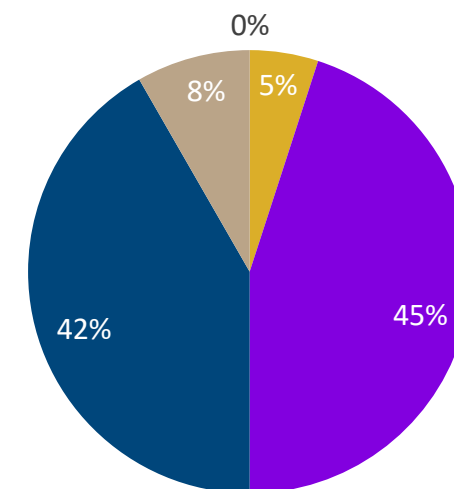
Positieve winstmarge is moeilijk in 2023: 45% verwacht een neutrale winstmarge te realiseren
7% van de bouwers verwacht dit jaar een krimpende omzet. Vaak gaat het dan om een beperkte krimp, maar soms is deze ook (zeer) sterk. Daar staat aan de positieve kant tegenover dat nog altijd 48% verwacht te gaan groeien. Er is gelukkig maar een beperkte groep bedrijven dat hierdoor echt in de problemen zou kunnen komen: 5% verwacht verlies te lijden in 2023. Daar staat tegenover dat ook maar 50% verwacht om echt winst te zullen gaan maken.

Verwacht u dat uw omzet toe- of afneemt in 2023?

- Zeer sterke afname (meer dan 10%)
- Sterke afname (-5 tot -10%)
- Afname (-5% tot -2%)
- Stabiel (-2% tot +2%)
- Toename (2% tot 5%)
- Sterke toename (5% tot 10%)
- Zeer sterke toename (meer dan 10%)

Verwacht u in 2023 een positieve dan wel een negatieve nettowinstmarge?

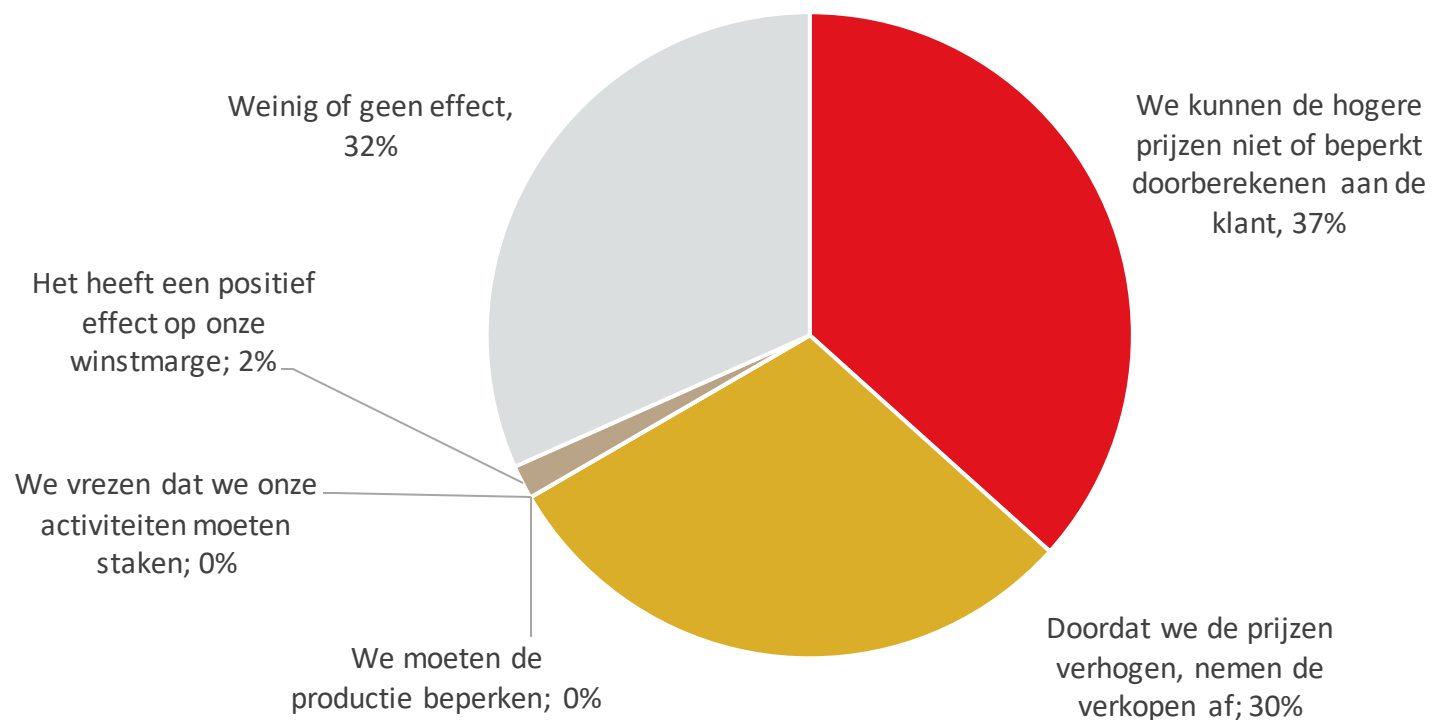

- Sterk negatief (meer dan 10%)
- Licht negatief (-10% tot -2%)
- Neutraal (-2% tot +2%)
- Licht positief (2% tot 10%)
- Sterk positief (meer dan 10%)

Het effect van inflatie

Op welke manier heeft de inflatie (zoals hogere energie- en grondstofprijzen) effect op uw bedrijfsresultaat?

Bouwbedrijven zien de omzet en winst onder druk staan door de hoge inflatie

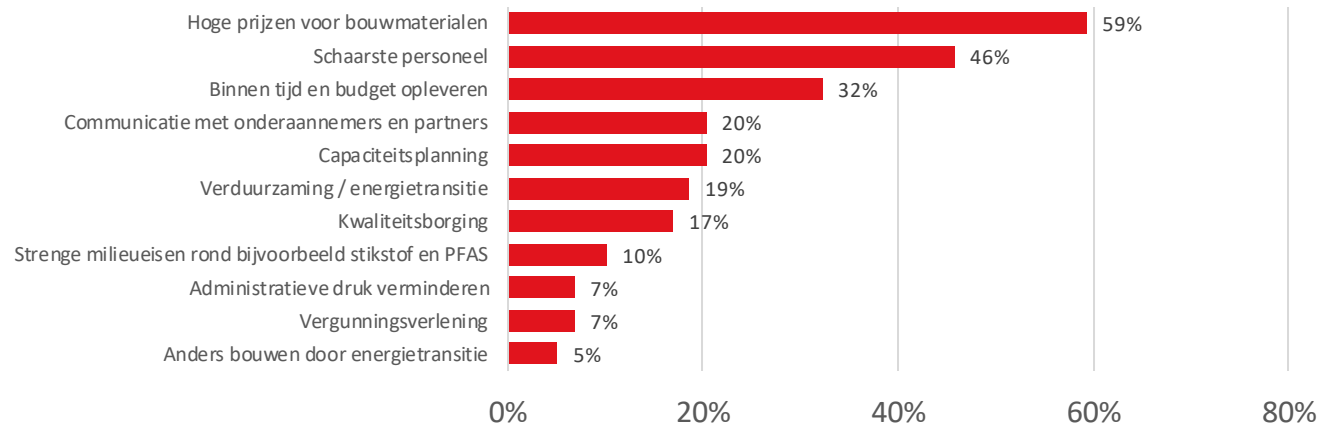
Zoals gezegd hebben ook bouwbedrijven last van de hoge inflatie die het gevolg is van de huidige geopolitieke situatie. Dat heeft impact op de omzet, maar vooral op de winstgevendheid van de sector in 2023.

Er zijn vooral veel bouwers die zullen merken dat de winstmarge onder druk komt te staan: ze kunnen de hogere prijzen die ze zelf moeten betalen niet of maar beperkt doorberekenen aan de klant (37%).

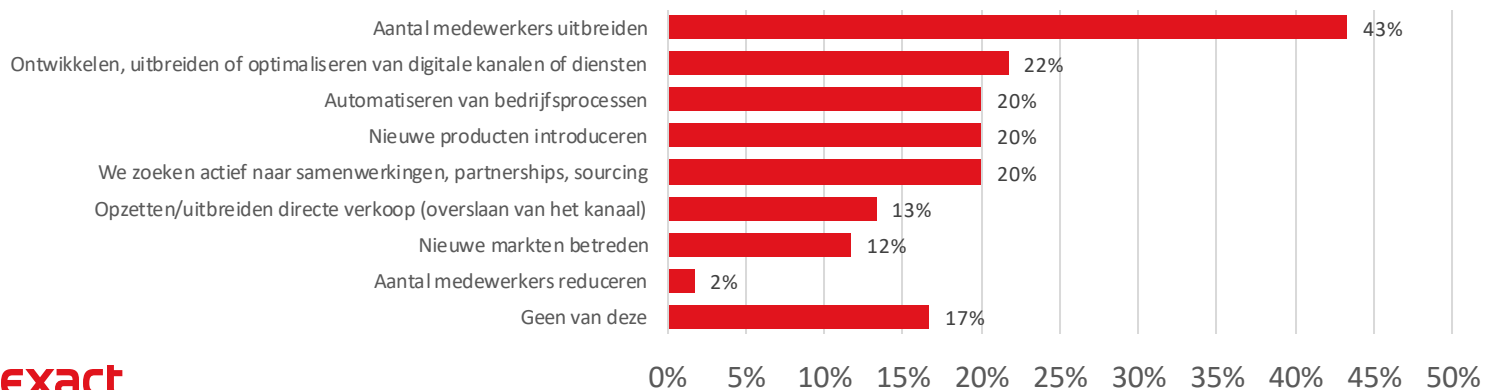
Een behoorlijk grote groep bouwers (30%) vreest dat door de hogere prijzen de verkoop van projecten onder druk komt te staan. Maar het zal niet leiden tot beperkingen in de 'productie' of tot veel bouwers die zich gedwongen zien om hun activiteiten te staken.

Uitdagingen en bedrijfsdoelen

Wat zijn voor uw organisatie de drie belangrijkste sectorspecifieke uitdagingen?

Welke middelen bent u van plan te gebruiken om uw bedrijfsdoelen voor 2023 te realiseren?

De geopolitieke situatie is bepalend voor de uitdagingen in de bouwsector

Bouwers hebben in 2023 te maken met enkele uitdagingen die eigenlijk alle andere uitdagingen overschaduwden. De meest genoemde uitdaging, door 59% van de bouwers, is de prijzen van bouwmaterialen (in 2021 betrof het maar 25%). Deze waren al behoorlijk aan het stijgen, zelfs voordat de periode van hoge inflatie inzette.

Ook worstelen bouwbedrijven meer dan ooit met personeelsschaarste. Het percentage bouwbedrijven dat dat als een top-3 uitdaging ziet, is in de afgelopen twee jaar zelfs verdrievoudigd tot 46%.

Daarmee is de uitdaging om binnen tijd en budget te leveren van de top van de lijst verstoppen. Wel dienen we daarbij op te merken dat het percentage bedrijven dat daarmee worstelt (32%) gelijk is gebleven.

Bouwbedrijven zijn van plan om hun bedrijfsdoelen in 2023 te realiseren door nieuwe medewerkers te gaan werven (43%). Maar we zien ook dat digitalisering een serieuze rol speelt (22%).

Opleveringen

Het aantal projecten dat volgens afspraak wordt opgeleverd, is flink afgenomen

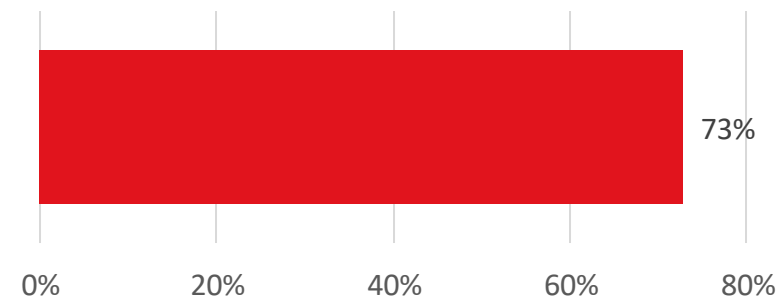
Het binnen tijd en budget opleveren blijft een grote uitdaging binnen de bouw. We zien dat het aantal projecten dat op tijd, binnen budget en van de beloofde kwaliteit wordt opgeleverd, sterk is afgenomen. Twee jaar geleden werd nog 85% volgens deze afspraken. Nu zien we dat dat is teruggevallen tot 73%.

Als het mis gaat, kan een project snel in een strop veranderen. Een op de negen projecten is verliesgevend door verkeerde inschattingen vooraf. Dat is ondanks alles een verbetering ten opzichte de vorige MKB Barometer.

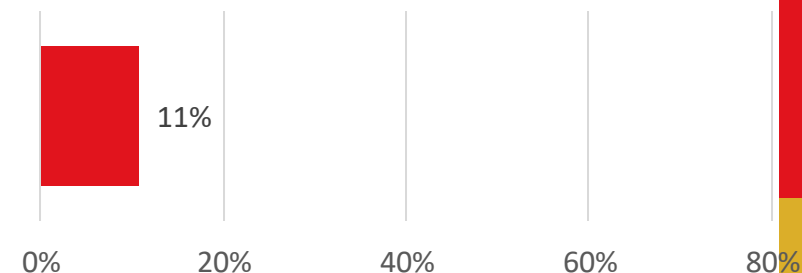
Digitale middelen spelen in de praktijk al een belangrijke rol bij het succesvol opleveren in de bouw, zoals een diepere analyse van de dataset laat zien. Bij bouwbedrijven (België plus Nederland) met een end-to-end geïntegreerd systeem voor de administratie wordt 76% van de projecten op tijd, binnen budget en tegen gewenste kwaliteit geleverd.

Bouwbedrijven die niet over een dergelijk systeem beschikken, realiseren maar 70% van de projecten binnen alle specificaties. Bovendien blijkt bij de groep bedrijven met een geïntegreerd systeem maar 8% verliesgevend als gevolg van verkeerde inschattingen.

Hoeveel procent van de projecten wordt op tijd, binnen budget opgeleverd en van de gewenste kwaliteit?

Hoeveel procent van de bouwprojecten is op jaarbasis verliesgevend door inschattingen die achteraf onjuist blijken?

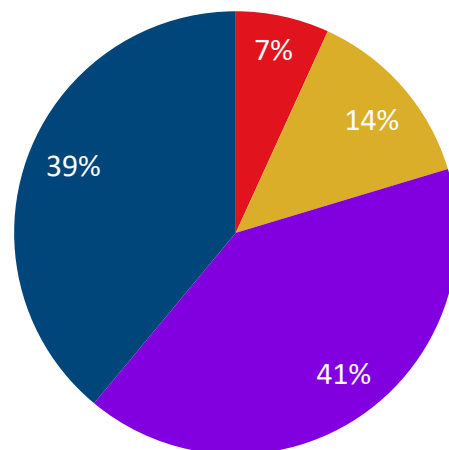
Administratie

Een betere integratie van administratieve systemen kan de bouw veel tijd en geld besparen

De bedrijven die over een end-to-end systeem voor de administratie beschikken, presteren dus aanzienlijk beter. Op dit moment beschikt nog maar 39% van de Nederlandse bouwers over een geïntegreerd systeem voor (vrijwel) de gehele administratie. Specialistische software is wel degelijk voor de meeste bouwers gebruikelijk. Maar meestal is de administratie over meerdere applicaties verdeeld (41%).

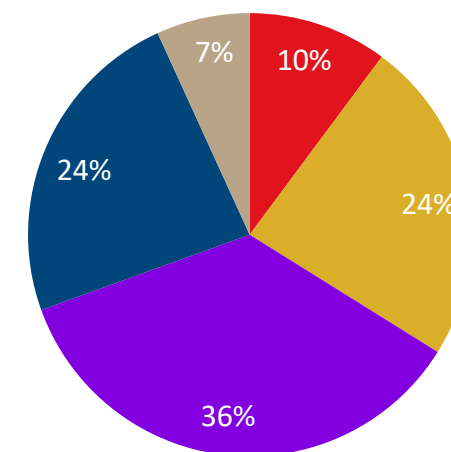
Zo zijn ook de koppelingen tussen de digitale oplossingen op de bouwplaats meestal hooguit beperkt tot redelijk op orde. Bij 31% is de digitale koppeling goed op orde of zelfs volledig.

Welke van de volgende omschrijvingen beschrijft het beste hoe u uw administratie hebt geautomatiseerd?

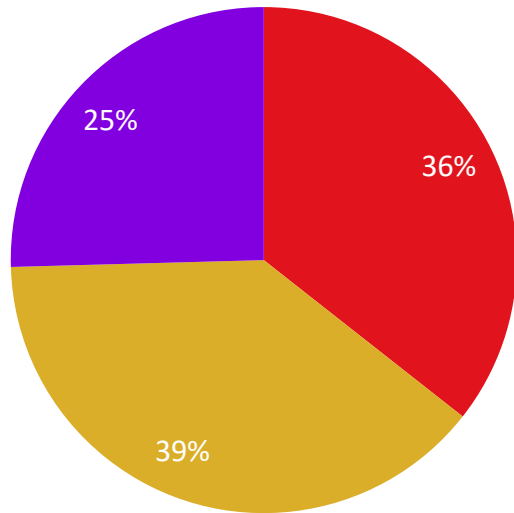
- De administratie gebeurt voornamelijk op papier.
- De administratie is toch voornamelijk een combinatie van spreadsheets (Excel).
- De administratie is verspreid over meerdere softwareprogramma's.
- We hebben één geïntegreerd end-to-end systeem de gehele administratie.

Is binnen uw bedrijf het kantoor en de bouwplaats digitaal goed aan elkaar gekoppeld?

- Niet of nauwelijks
- Beperkt
- Redelijk
- Goed
- Volledig

Hoe digitaal is de bouwplaats?

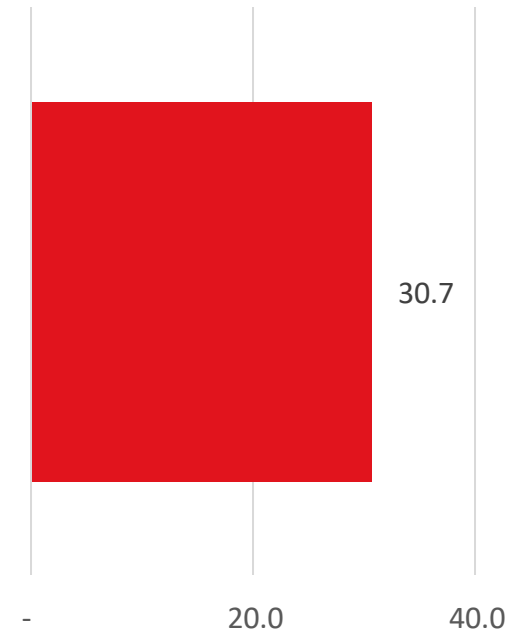

- Op de bouwplaats maken we gebruik van geavanceerde software via apps
- Op de bouwplaats gebruiken we beperkt eenvoudige digitale toepassingen (bijv. Excel)
- Op de bouwplaats gebruiken we alleen papier

Dat ligt in lijn met het gebruik van software op de bouwplaats: 36% maakt gebruik van geavanceerde mobiele apps op de bouwplaats, terwijl 39% hooguit spreadsheets of andere eenvoudige digitale oplossingen daar gebruikt. De resterende 25% houdt het vooralsnog bij papier.

Door applicaties beter te koppelen en de administratie te integreren worden niet alleen onnodige en mogelijk kostbare fouten bij het invullen van gegevens voorkomen. Het kan ook veel tijd besparen. Bouwbedrijven verwachten namelijk gemiddeld bijna 31 uur per maand te kunnen besparen als ze gegevens nog maar één keer hoeven in te vullen.

Hoeveel uur denkt u per maand te kunnen besparen als u gegevens maar een keer hoeft in te vullen?

3B. Uitkomsten:

Data, digitalisering en software

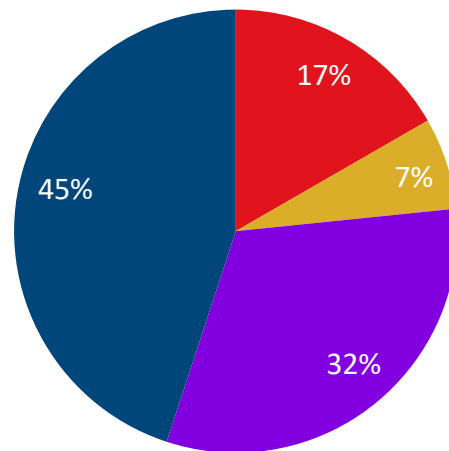
Data

Bouwbedrijven willen vaker gaan sturen op data

Veel mkb-bedrijven staan nog wat huiverig tegenover datagedreven werken en beslissen. Ook bij bouwbedrijven zien we dat data nu nog maar een beperkte rol spelen bij het nemen van beslissingen. Bij maar 17% zijn data leidend en bij nog eens 7% in sommige gevallen leidend. Meestal hebben data maar een ondergeschikte rol.

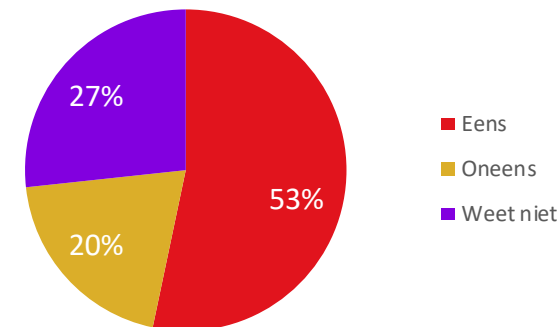
Toch gaf in het onderzoek 53% van de bouwbedrijven aan dat data-analyses tot betere zakelijke beslissingen leiden. Veel bouwers willen dus meer gaan sturen op data. Daarom staan ze bovendien open voor nieuwe softwaretools (47%). Voorlopig zien we dus dat in deze sector de ondernemer en diens medewerkers de beslissingen blijven nemen, maar dat ze daarbij steeds vaker ondersteund gaan worden door nieuwe, slimme tools.

Hoe belangrijk is een goed inzicht in data (klantgegevens, voorraadgegevens, financiële gegevens) bij het nemen van beslissingen (reageren op een klant, planning, etc.) binnen uw organisatie?

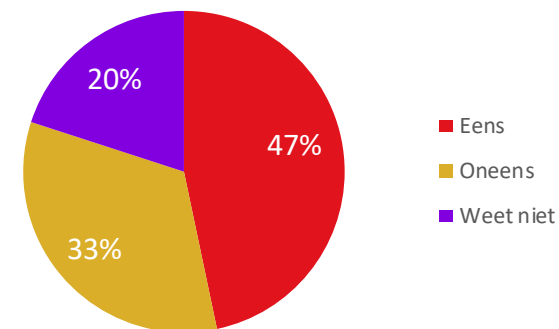

- Data zijn altijd leidend
- Data zijn soms leidend, soms ondersteunend
- Data zijn ondersteunend
- Data spelen een beperkte rol binnen onze organisatie

Ik geloof dat data-analyses leiden tot betere zakelijke beslissingen

We willen veel meer sturen op data en staan daarom open voor nieuwe softwaretools

De bijdrage van digitalisering

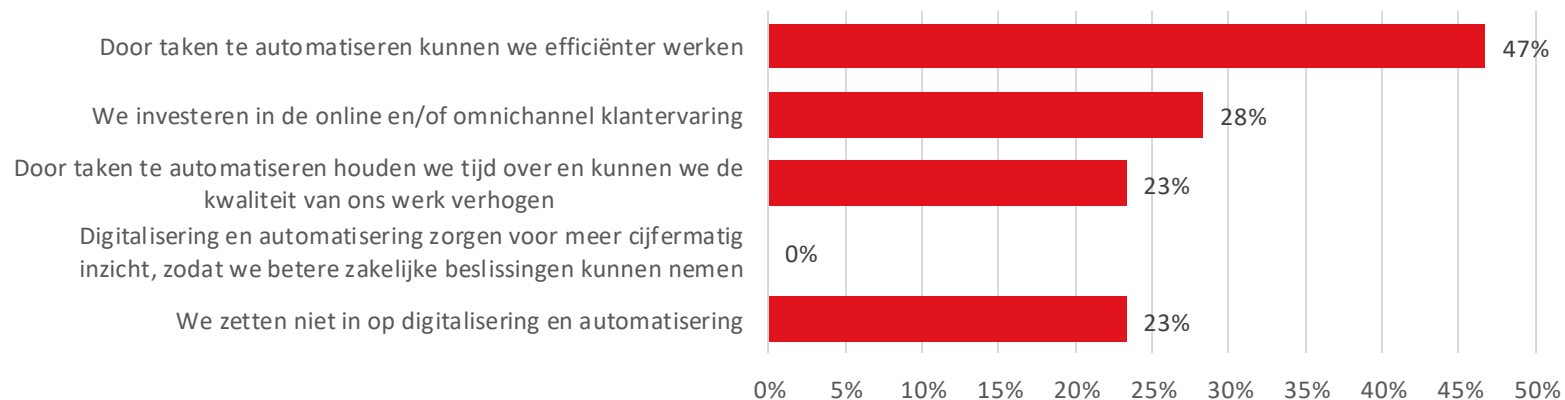
Bouwbedrijven zetten digitalisering vooral in om efficiencywinst te kunnen realiseren

Bij het aangaan van zakelijke uitdagingen, kunnen bouwbedrijven analoge (mensen en processen) en digitale middelen (technologie) aanwenden. Digitalisering en automatisering speelt bij steeds meer bouwbedrijven een belangrijke rol in meerdere opzichten. Bij 50% van de bouwbedrijven heeft digitalisering dan ook een hoge prioriteit.

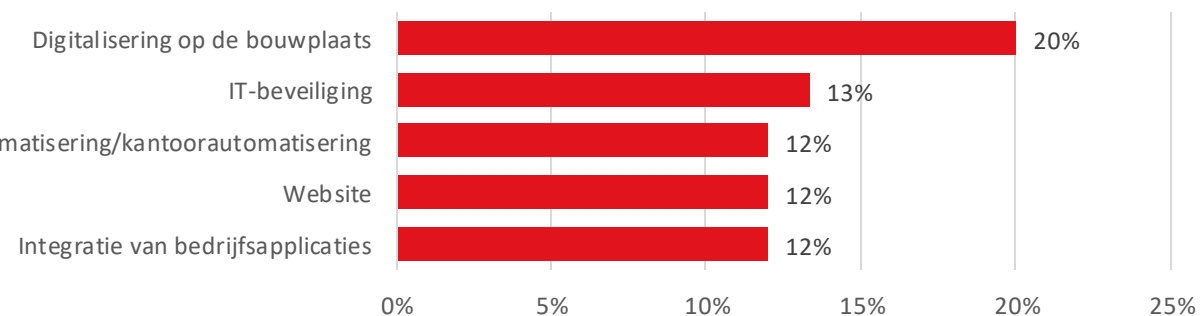
Voor veel bouwbedrijven betekent digitalisering een kans om taken te automatiseren. Daardoor kunnen ze efficiënter werken (47%) en soms ook meer tijd overhouden om de kwaliteit van het werk te optimaliseren (23%). Een ander deel van de sector (28%) zet vooral in op de online klantervaring.

Op het gebied van digitalisering geven bouwbedrijven vaak (20%) de prioriteit aan de digitalisering van de bouwplaats. Maar ook de 'basics' zoals IT-beveiliging en werkplekautomatisering worden vaak benoemd.

Hoe zet uw organisatie digitalisering en automatisering in om uw bedrijfsdoelen voor de komende jaren te realiseren?

Welke van de volgende gebieden heeft voor uw organisatie de meeste prioriteit op het gebied van digitalisering in het komende jaar? (Top-5 antwoorden)

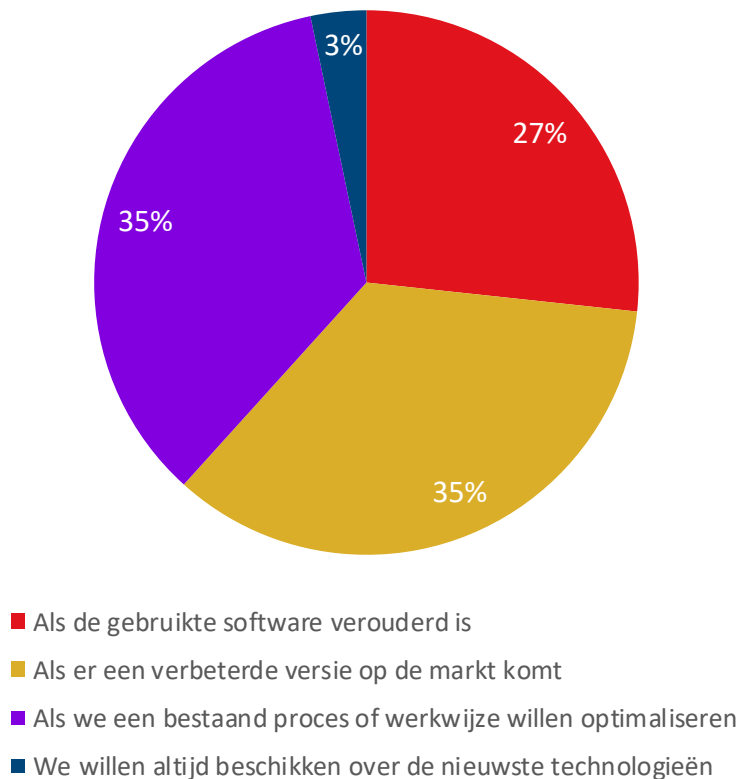
Software

Inkoop en boekhoudsoftware zit veelal in de cloud, maar sectorspecifieke software moet de slag vaak nog maken

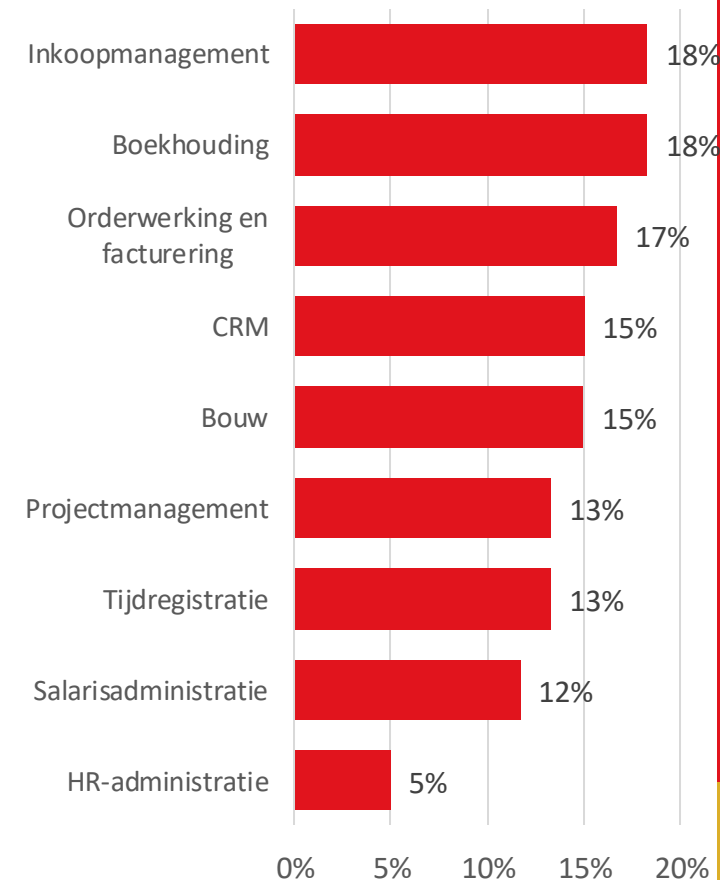
In de bouw gaan bedrijven vaak (35%) op zoek naar nieuwe zakelijke software als ze een proces of werkwijze willen optimaliseren. Zo kunnen ze bijvoorbeeld bouwkosten reduceren of de boekhouding efficiënter maken. Voor een even grote groep bouwers (35%) is de aankondiging van een verbeterde versie de belangrijkste aanleiding.

Doordat steeds meer bouwbedrijven gewend raken aan het gebruik van applicaties uit de cloud, raken ze steeds meer gewend aan automatische verbeteringen. De meest gebruikte applicaties uit de cloud zijn inkoop en de boekhouding (beide 18%), gevolgd door orderwerking en CRM. Voor sectorspecifieke toepassingen zien we dat nog niet: bouwapplicaties draaien nog altijd voornamelijk op locatie bij de afnemer en moeten de sprong naar de cloud meestal nog maken.

Op welk moment besluit u om op zoek te gaan naar een nieuw zakelijk softwarepakket?

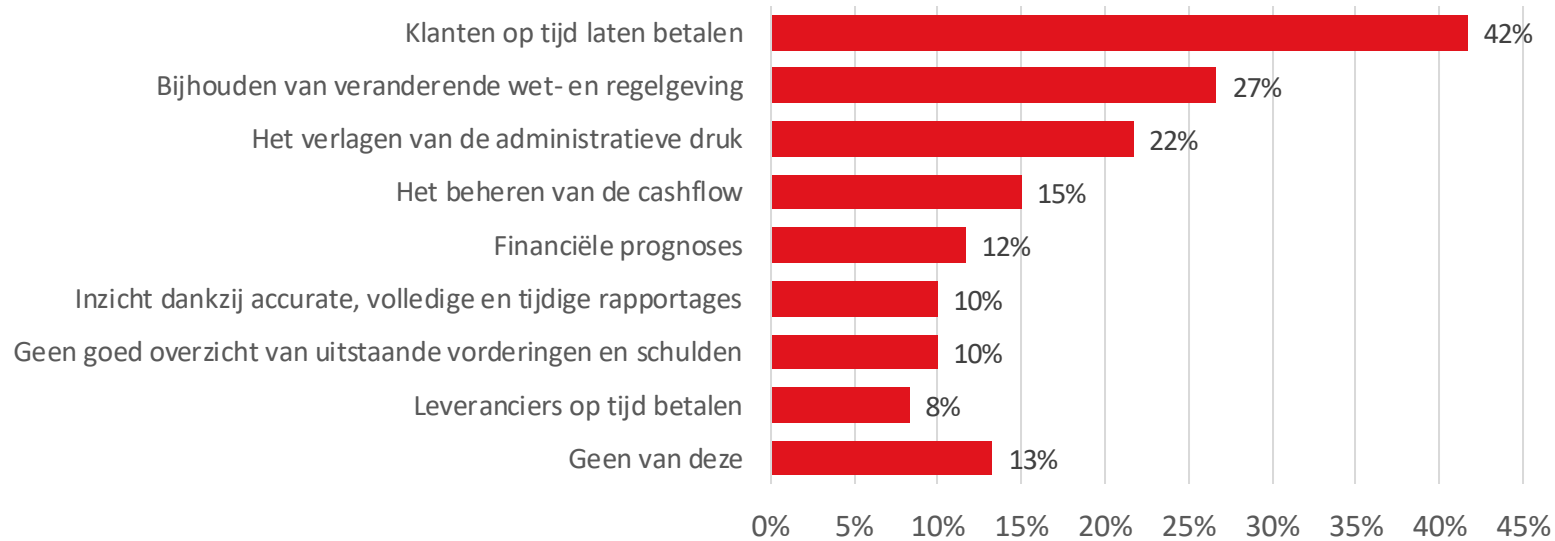
Gebruikt uw bedrijf een specifiek softwarepakket voor de volgende processen? Zo ja, hoe? [% cloud]

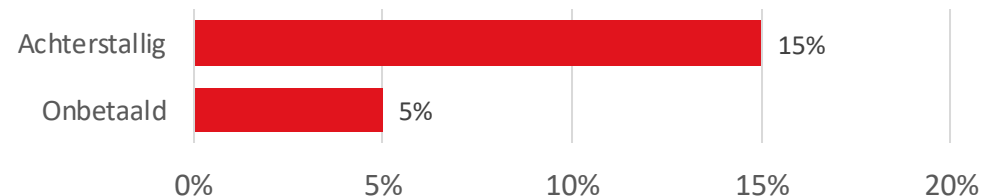
3C. Uitkomsten: *Boekhouding*

Boekhoudkundige uitdagingen

Wat ziet u als de grootste uitdagingen in de financiële administratie?

Welk percentage openstaande facturen is achterstallig?
Welk percentage facturen wordt uiteindelijk niet betaald?

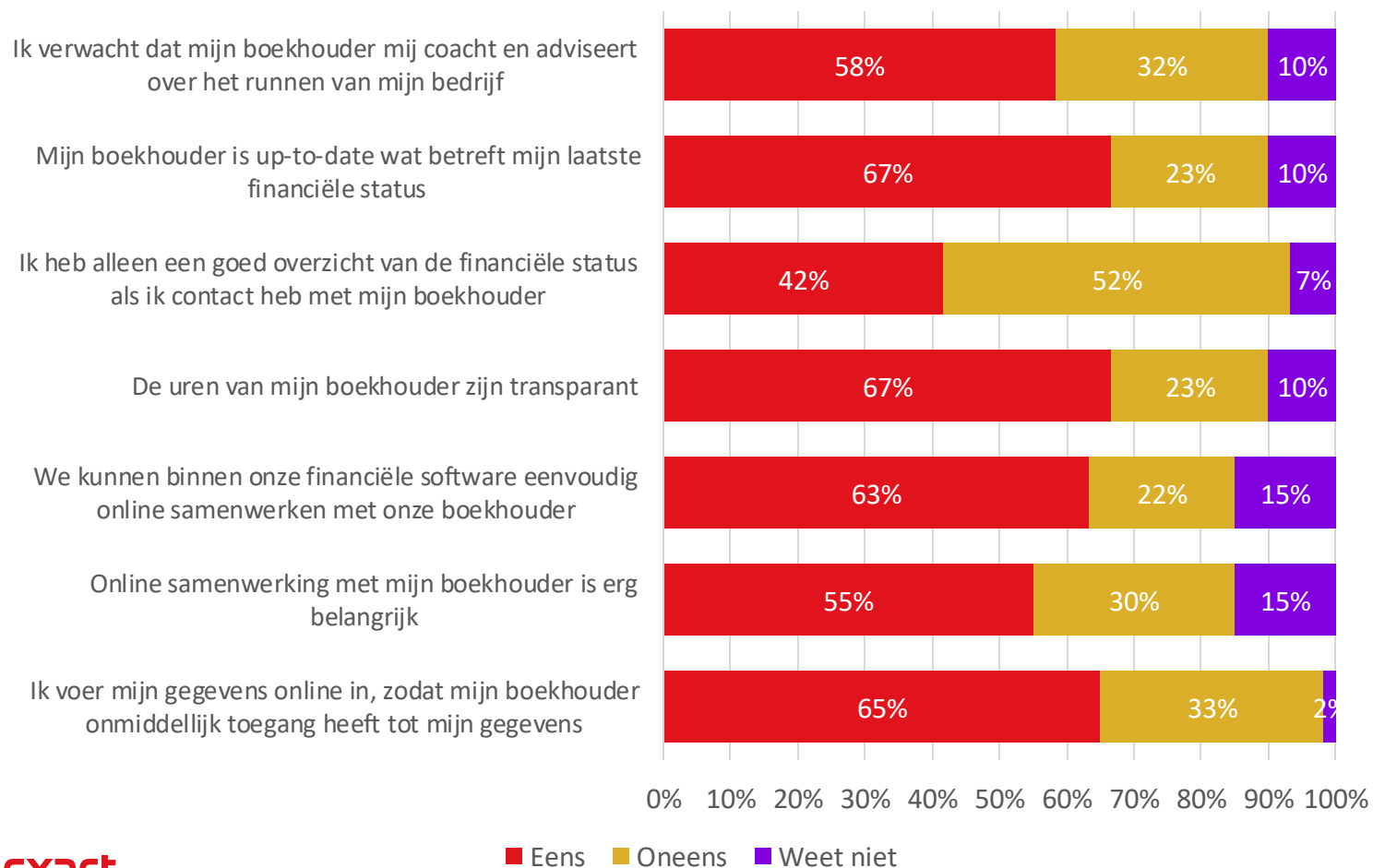
Bouwbedrijven willen klanten op tijd laten betalen en hebben moeite om nieuwe regelgeving bij te houden

In de financiële administratie hebben bouwbedrijven met diverse uitdagingen te maken. In de bouw worstelen bedrijven vooral met het op tijd betaald krijgen door klanten (42%). We zien verder dat 15% van de openstaande facturen achterstallig is. En gemiddeld wordt 5% van alle facturen zelfs helemaal nooit betaald. Dat lijkt niet direct te maken te hebben met een gebrek aan overzicht van uitstaande vorderingen, want maar weinig bouwers beklagen zich daarover (10%).

Een andere uitdaging is het bijhouden van wet- en regelgeving (27%). Juist in de bouw zijn er veel voorschriften bijgekomen en zullen er de komende jaren ook nog meer wel bijkomen. Daarmee bestaat het risico dat de administratieve last verder toeneemt. Voor veel ondernemers (22%) in de bouw is het verlagen van die druk ook nu al een van hun grootste uitdagingen.

Samenwerking met de accountant

Bent u het eerder eens of oneens met de volgende uitspraken?

Door online samen te werken met de boekhouder kan deze beter en sneller adviezen geven

De meeste bouwbedrijven in het midden- en kleinbedrijf werken nauw samen met hun accountant en verwachten een zekere mate van coaching en advies (58%). Aangezien de accountant veel gegevens verwerkt die van groot belang zijn voor de bedrijfsvoering, is het essentieel om snel inzicht te hebben in deze gegevens.

Daarom vinden veel mkb'ers het belangrijk om online samen te werken (55%), te beginnen met het online aanleveren van data. Hoe sneller de accountant toegang heeft tot deze gegevens, des te sneller kan hij of zij feedback geven. Dit kan persoonlijk gebeuren - aangezien veel bedrijven coaching en advies verwachten - of via bijvoorbeeld een online dashboard in het financiële softwarepakket. Veel bouwbedrijven (63%) geven dan ook aan dat ze over financiële software beschikken, waarbinnen ze eenvoudig online kunnen samenwerken met de accountant.

3D. Uitkomsten:

Verantwoord ondernemen

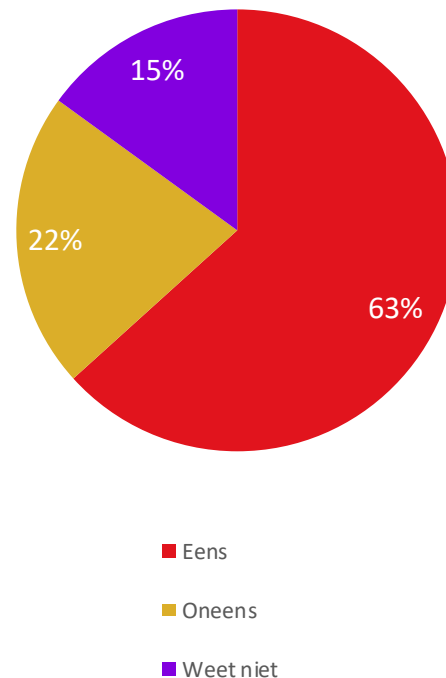
Verantwoord ondernemen

Bouwbedrijven zetten vaak in op duurzaamheid van de organisatie, maar laten kansen liggen op het gebied van diversiteit

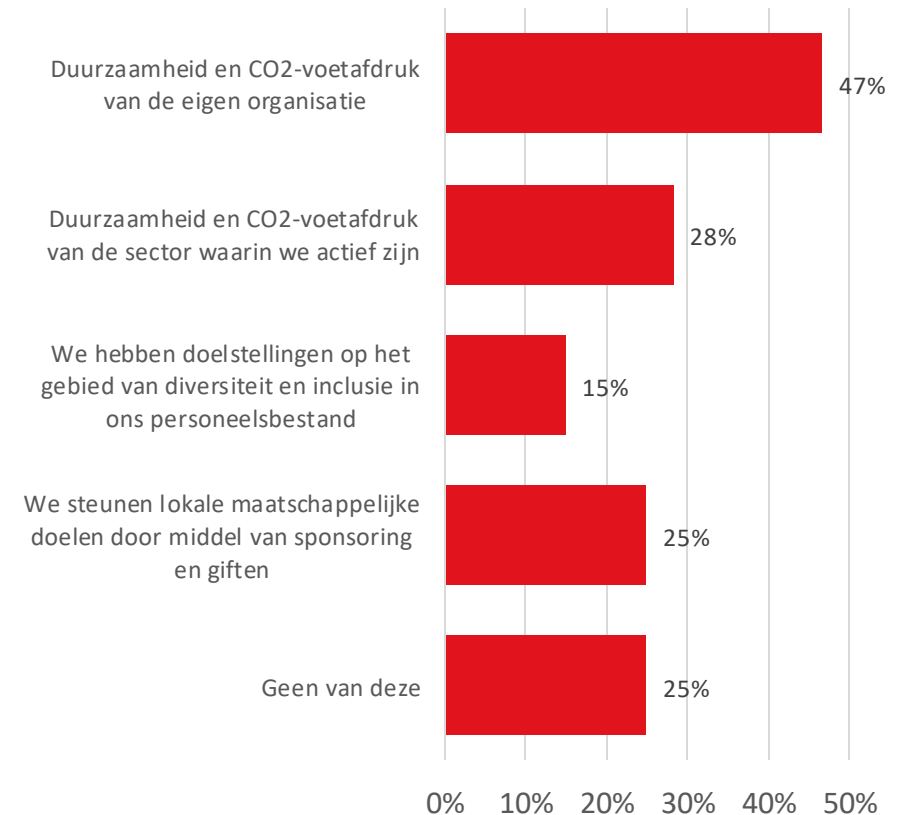
69% van de Nederlandse bouwbedrijven beschouwt maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) als een belangrijke doelstelling voor zijn of haar bedrijf. Daarmee loopt de sector in de pas bij de andere onderzochte sectoren. Voor 17% van de Nederlandse bouwers in het mkb is het zelfs een top-3 (algemene) zakelijke uitdaging.

Een op de vier bouwers heeft in het geheel geen actief beleid op het gebied van MVO. Bouwers die wel doelstellingen hebben geformuleerd, richten zich vooral op de duurzaamheid van de eigen organisatie (47%). Naast de eigen duurzaamheid, kijken veel bouwers ook naar de duurzaamheid van de sector (toeleveranciers!) of steunen ze lokale doelen. De sector blijft alleen duidelijk achter op het gebied van diversiteit en inclusie. Als bouwers meer inzetten op het aanboren van andere segmenten in de arbeidsmarkt, kan dat een belangrijke bijdrage leveren aan het terugdringen tekorten op de arbeidsmarkt.

Verantwoord ondernemen is een belangrijke doelstelling voor ons bedrijf

Op welke van de volgende MVO-gebieden ('Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen') voert uw organisatie actief beleid?

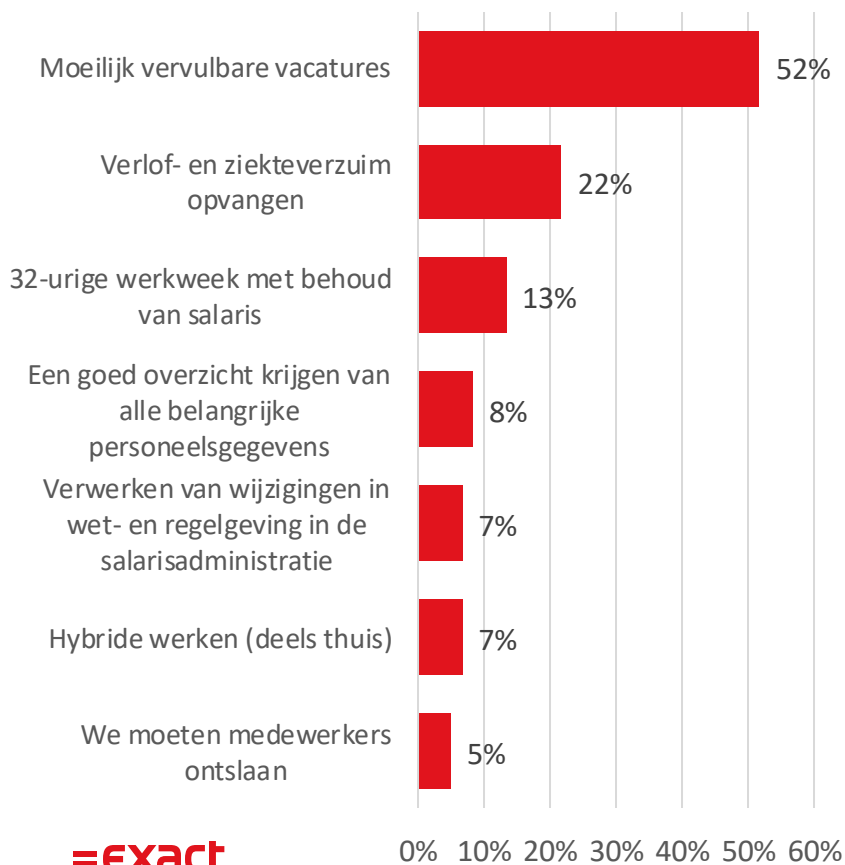

3E. Uitkomsten:

Human resources

HR-uitdagingen

Wat ziet u als de belangrijkste HR-uitdagingen voor uw organisatie op dit moment? (Top-7 antwoorden)

In welke mate is de administratie van verzuim en verlof gedigitaliseerd?

HR heeft de handen vol aan het op peil houden van de bezetting

Op het gebied van HR worstelen bouwbedrijven vooral met moeilijk vervulbare vacatures (52%). Door de krappe arbeidsmarkt is het moeilijk om aan voldoende personeel te komen. Doordat het vaak lang duurt voordat vacatures zijn ingevuld, hebben bouwbedrijven bovendien een extra uitdaging in het opvangen van verlof en ziekteverzuim (22%). Verder valt op dat relatief veel bouwers inzetten op (en worstelen met) een 32-urige werkweek.

Het verwerken van verzuim en verlof is meestal een taak voor de HR-medewerker(s). Vooral nog zien we maar bij 27% van de bouwbedrijven dat de verlofadministratie via selfservice werkt. Toch kan dat schelen in de administratieve last. Ook wordt zo de manager of planner tijdiger geïnformeerd, zodat deze sneller maatregelen kan treffen.

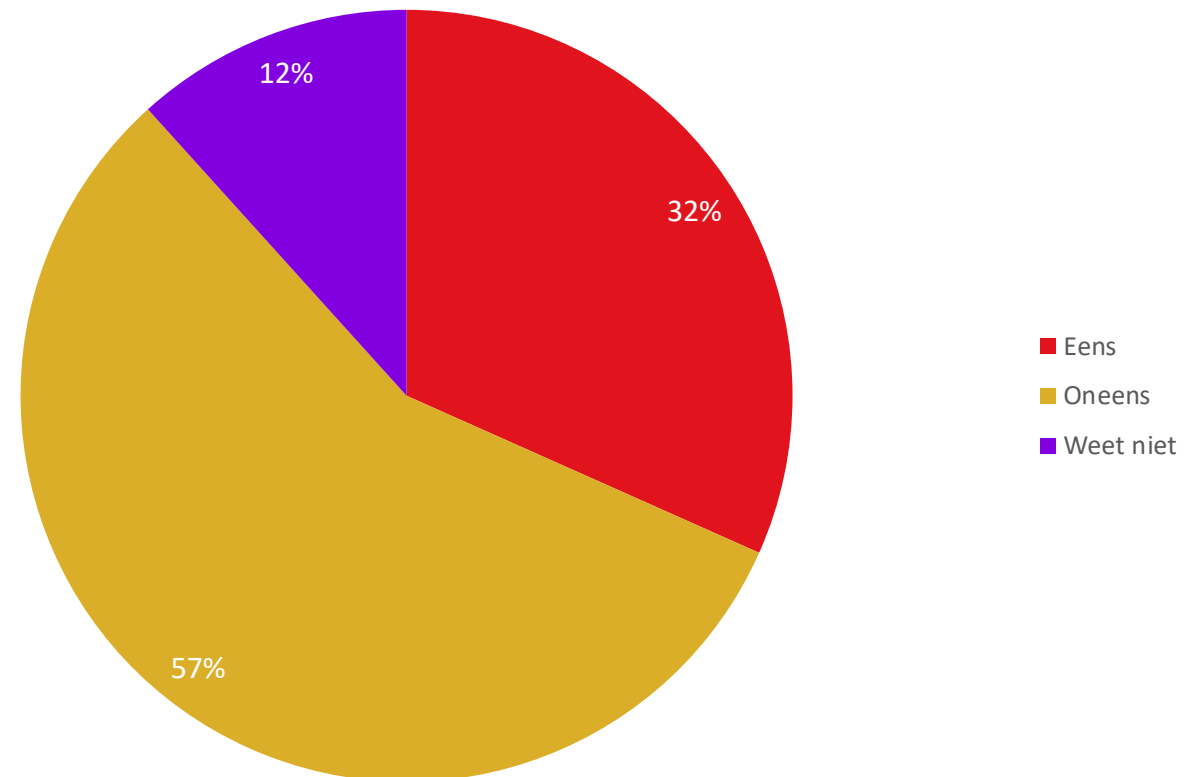

Thuiswerken

Bouwbedrijven investeren verder in digitale middelen om hybride te kunnen werken

In de bouwsector is het voor veel medewerkers niet mogelijk om thuis te werken. Toch zijn er ook veel medewerkers werkzaam in bijvoorbeeld commerciële functies, administratie of management, functies die minder aan de bouwplaats of een andere locatie gebonden zijn. Tijdens corona hebben ze ervaren dat het goed mogelijk is en aangenaam kan zijn om hybride te werken. Om dit te ondersteunen, blijft een op de drie (32%) bouwbedrijven investeren in digitale faciliteiten om thuis te kunnen werken.

We investeren in digitale faciliteiten om efficiënt en veilig hybride te kunnen werken (zodat medewerkers deels vanuit huis kunnen werken)

4. Contact

Contact

Auteursrecht

Het is toegestaan resultaten uit het MKB Barometer onderzoek over te nemen in eigen publicaties, mits de bron vermeld wordt en gebruik van de resultaten geen commerciële doeleinden dient.

Over Exact

Exact ontwikkelt cloud software voor kleine en middelgrote bedrijven en hun accountants. De producten automatiseren bedrijfsprocessen: van financiën tot HR en van logistiek tot projectmanagement. Dat levert niet alleen tijdwinst op, maar ook inzicht. Zo kunnen klanten efficiënt werken, onderbouwde beslissingen en verder groeien. Inmiddels vertrouwen ruim 675.000 bedrijven, voornamelijk in Nederland, België en Duitsland, op Exacts software.

Exact is in 1984 opgericht in Delft, waar het hoofdkantoor nog altijd gevestigd is. Dagelijks werken ruim 2.000 ambitieuze professionals aan innovatie. Verantwoord ondernemen staat daarbij centraal, want alleen met respect voor elkaar, het milieu en de samenleving kan de organisatie op lange termijn van waarde zijn.

Vragen & Contact

Heeft u vragen over de MKB Barometer?

Neem gerust contact met ons op:

 www.exact.com | +31 15 711 5100

 Molengraafsingel 33, 2629 JD Delft